

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВИТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ РОЗВИТКУ ДИТИНИ**

РЕФЕРАТ

на

ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Освітній ступінь магістр

на тему:

**ПІДГОТОВКА ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО
НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ШКОЛІ ЗАСОБАМИ
ТЕОРІЇ РОЗВ'ЯЗАННЯ ВІНАХІДНИЦЬКИХ ЗАВДАНЬ**

Виконала:

студентка II курсу, 610з групи
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Освітня програма: Дошкільна освіта
Коваль Альбіна Дмитрівна

Керівник: к.п.н, доцент

Трофаїла Наталія Дмитрівна

Рецензент: доктор філософії, доцент

Черніченко Людмила Анатоліївна

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	6
1.1. Теоретичний аспект навчально-пізнавальної діяльності	6
1.2. Організація підготовки до навчально-пізнавальної діяльності як складова процесу підготовки старших дошкільників до школи.....	12
1.3. Технологія ТРВЗ, як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності	19
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБОМ ТРВЗ.....	23
2.1. Опис методики використання ТРВЗ в освітньому процесі підготовки старших дошкільників до навчально-пізнавальної діяльності засобом ТРВЗ.	23
2.2. Методичні рекомендації з підготовки старших дошкільників до навчально-пізнавальної діяльності засобом ТРВЗ	26
2.3. Презентація збірки завдань з підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчально-пізнавальної діяльності у школі засобом ТРВЗ.....	38
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТКИ.....	74

ВСТУП

Освіта є основою цивілізації, та визначальним чинником соціально-економічного поступу суспільства. Тенденції розвитку сучасного суспільства ставлять нові вимоги перед освітою, яка відіграє головну роль у становленні кожної особистості. Це вимагає від держави, яка намагається бути конкурентоспроможною, забезпечити пріоритетність освіти і науки, чітко визначити нові освітні завдання. Освіта повинна підготувати людину до нових умов життя і діяльності.

Сучасний підхід до побудови освітнього процесу ґрунтується на усвідомленні важливості дошкільного віку як унікального періоду розвитку особистості.

Найважливішим підґрунтям освітнього процесу, його основою, своєрідним початком відліку повинно стати формування особистості, шляхів її розвитку і перетворення на теренах світової і національної культури.

Отже, основним завданням сучасної дошкільної освіти, а разом з нею і початкової, є формування, становлення особистості. Державні документи у сфері освіти визначають дошкільну освіту сьогодні вихідною ланкою освіти. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття), «Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті», Закони «Про дошкільну освіту», в яких акцентується увага на необхідності наукового забезпечення модернізаційних процесів у вітчизняній системі освіти щодо відповідності її сучасним світовим тенденціям.

Зміст дошкільної, передшкільної і початкової ланок освіти був предметом наукового пошуку багатьох учених у таких напрямках: упровадження передшкільної освіти в сучасному суспільстві як проміжної ланки в системі дошкільної та початкової освіти (А. Богущ, О. Зима, С. Сажник, Т. Степанова); організаційно-педагогічні умови підготовки дітей до школи (Н. Черепаня); психологічна готовність дітей до школи й оволодіння навчальною діяльністю (Т. Піроженко, П. Гончарук, І. Карабаєва); розумовий розвиток дітей і підготовка їх до школи (О. Ковшар,

Т. Степанова, А. Богуш, Л. Калініченко, Н. Дічек, Т. Пантюк, О. Квас, І. Коновальчук, Н. Черепаня, Н. Клочко, В. Липа); готовність дітей до нової соціальної позиції «школяр» (А. Богуш, О. Ковшар, А. Гірняк, І. Балицька, Т. Піроженко та ін.). Знайомлячись з науковими працями вчених можна помітити, що проблема розвитку пізнавальної активності дітей розглядається протягом багатьох років.

Теоретичне і практичне значення досліджуваної проблеми, її актуальність зумовили вибір теми дослідження: «Підготовка дітей старшого дошкільного віку до навчально-пізнавальної діяльності у школі засобом теорії розв'язання винахідницьких завдань».

Мета кваліфікаційної роботи теоретично проаналізувати стан проблеми щодо підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчально-пізнавальної діяльності у школі та впровадити методику підготовки до навчально-пізнавальної діяльності у школі засобом ТРВЗ.

Для досягнення означеної мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

1. Уточнити поняття «пізнавальна активність», «підготовка до навчання в школі», «навчально-пізнавальна діяльність», технології ТРВЗ;
2. Проаналізувати засади технології ТРВЗ, форми та методи;
3. Апробувати методику підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчально-пізнавальної діяльності у школі засобом ТРВЗ.

Об'єкт дослідження – підготовка до навчання в школі дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – зміст і методика підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчально-пізнавальної діяльності у школі засобом ТРВЗ.

Методи дослідження: теоретичні (аналіз, синтез, обробка та інтерпретація наукових розвідок із проблеми дослідження для визначення сутності феномена «національно-патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку», уточнення ключових понять дослідження; аналіз освітніх

програм, навчальних планів вихователів для з'ясування сучасного стану наступності в підготовці дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі); емпіричні (спостереження, анкетування вихователів і батьків, методи діагностування для визначення готовності до навчально-пізнавальної діяльності у школі дітей старшого дошкільного віку).

Практична значущість результатів дослідження: полягає в розробленні й упровадженні методики підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі засобом ТРВЗ. Матеріали дослідження можуть використовуватися вихователями у старших групах закладів дошкільної освіти; у процесі перепідготовки та професійної підготовки, на курсах підвищення кваліфікації вихователів закладів дошкільної освіти.

Апробація результатів дослідження. Коваль А. Теоретичний аспект навчально-пізнавальної діяльності. Вісник Науково-дослідної лабораторії «Дошкільна освіта: історія, перспективи розвитку в ХХІ столітті» : за матер. V Всеукр. наук.-практ. конф. «Психолого-педагогічний супровід розвитку особистості дитини в умовах взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї» (21 вересня 2023 р.). Вип. X. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; [голов. ред. Л. П. Карнаух ; редкол.: О. В. Рябошапка, І. Ю. Підлипняк , Т. В. Журавко]. – Умань : Візаві, 2023. С. 105-110.

Експериментальна база. Дослідження було проведено в Початковій школі № 1 Уманської міської ради Черкаської області.

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота має таку структуру: вступ, три розділи, висновки, списку використаних джерел та додатки. Повний обсяг роботи 80 сторінок. У списку використаних джерел 57 найменувань.

ВИСНОВКИ

У роботі представлено результати теоретичного обґрунтування особливостей підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчально-пізнавальної діяльності у школі засобами теорії розв'язання винахідницьких завдань. Виконання мети і завдань дослідження дало змогу зробити наступні висновки:

1. Відповідно першого завдання, були уточненні поняття «пізнавальна активність», «навчально-пізнавальна діяльність до навчання в школі».

Так, пізнавальна активність – це активність як риса особистості, що знаходить вияв у готовності, прагненні до самостійної діяльності, якості її здійснення, виборі оптимальних шляхів для досягнення поставленої мети, виявляючи тим самим своє ставлення до конкретної діяльності та її результатів.

Навчально-пізнавальну підготовку до навчання в школі розглядаємо як складне багатокомпонентне утворення де оптимально поєднанні такі компоненти: фізичний, психологічний та особистісний, що охоплюють всі основні сфери розвитку дитини. Одним із засобів підготовки до навчально-пізнавальної діяльності в початковій школі є використання на заняттях та в повсякденній діяльності технології розв'язання винахідницьких завдань.

2. Відповідно другого завдання, були проаналізовані засади технології розв'язання винахідницьких завдань, яка сприяє формуванню системного, діалектичного мислення, розвитку творчої уяви, винахідницької кмітливості.

Успіх упровадження інноваційної технології сприяє розвитку у дошкільників готовності до навчально-пізнавальної діяльності, здатність до нестандартного рішення; формує пошуково-проблемний стиль мислення; забезпечує готовність самих педагогів до нововведень; уміння створювати

проблемні, нестандартні навчальні і виховні ситуації; оригінальність у всіх сферах своєї діяльності.

3. Відповідно третього завдання, апробована методика підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчально-пізнавальної діяльності у школі засобами теорії розв'язання винахідницьких завдань.

Для реалізації методики були впровадженні в освітній процес закладу дошкільної освіти серія занять з підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчально-пізнавальної діяльності засобом технології теорії розв'язання винахідницьких завдань.

Основними методами ТРВЗ, які використовують педагоги у своїй роботі : метод фокальних об'єктів, метод синектики, мозковий штурм, метод спроб і помилок, метод контрольних запитань.

Отже, теорії розв'язання винахідницьких завдань докорінно змінює стиль роботи з дітьми: вчить думати, шукати, розв'язувати проблеми самостійно; допомагає дорослим життєрадісно та винахідливо розвивати інтерес дітей до творчості, до навчання